5 BANI EXEMPLARUL. — ANUL XXXII. — N-rul 311

MARȚI 11 NOEMBRIE 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA — STRĂINĂTATE
Lei 4.65 | 3 luni | Lei 10.-
9.15 | 6 luni | 20.-
18.— | Un an | 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag IV „ 40
Inserții și reclame 3,50 linia
Anunțuri sau informațiuni mortuare după mărime dela 60–150 lei

Redacția și Administrația: — București — 11, Brezoianu, 11

INFRANGEREA ARMATEI AUSTRIACE în SERBIA

GERCUL ANALELOR

CONFERINȚA
D-LUI TAKE IONESCU
— Principiul naționalităților —

Sâmbătă seara, în sala Institutului Pompilian în fața unui public foarte numeros și ales, d-l Take Ionescu a ținut o conferință, tratând despre *Principiul naționalităților*.

•

Cel mai bun mijloc de a aduce un omagiu Franței, cred că este acesta, de a diserta în limba franceză, asupra unui subiect în care cugetarea și conștiința franceză de mult și-au spus cuvântul, lansându-l ca un principiu de viață pentru toate popoarele, care râvnesc la civilizație.

Și aducem acest omagiu, cu atât mai mult Franței, înlocuind pe conferențiarii francezi din anul trecut, care acum au altă datorie: își apără mândria națională și pun în apărare civilizația umană.

Subiectul ales pentru a fi tratat acum, e cea mai aleasă poezie, căci e poezia acțiunei, a energiei desfășurate pentru dragostea de patrie, este imnul muncii și chinurilor marei mulțimi de anonimi, care luptă să păzească, mai mult încă, să întroneze pretutindeni libertatea efectivă.

Analizând care ar putea fi motivele actualei conflagrații, ele s'ar putea reduce la urile înverșunate, care au ucis amiciție dintre popoare; au risipit visul de internaționalizarea unei convețuiri omenești.

Dar când va veni lichidarea, atunci, se va vedea mizeria și nimicnicia, se va evdea transformarea în organizația statelor, se va vădi consecința funestă a ororilor.

E sigur însă, că vor fi și două roade prielnice: *militarismul exagerat până la absurd va fi învins și deci se va spulbera din preocuparea oamenilor de guvernământ, și principiul naționalităților va eși triumfător, întinzându-se la toate popoarele.*

— Dacă aș vorbi în românește zice d-l Take Ionescu, acum aș spune numai atât:

„Descindeți în d-vs. și ascultați bătăile inimei și veți fi găsit fără îndoială cât de legitim este principiul naționalităților".

Dar într'o limbă occidentală, acest principiu răsună ca o năzuință de a triumfa și pentru alții.

Această chestiune, pentru Franța, nu mai e o chestiune de sentiment ci de rațiune. Rațiunea dictează conștiinței civilizate că acest principiu e just, fiindcă este un factor de progres uman.

Ca idee politică, principiul naționalităților este dreptul pe care-l are fiecare națiune să trăiască o viață întearală și independentă. Și tot ca ideie politică este un factor de civilizație temeinică.

Austriacii n'au cunoscut acest principiu. În Asia antichității, găsim ca un simbol reprezentativ, cetatea Babilonului. La greci, se întâmplă ca cetățile să se divizeze între ele, să se lupte și rare ori să alcătuiască confederații pentru a împiedica o primeidie presantă. La romani, tot pământul cucerit trebuia să fie locuit de cetățeni romani și de peregrini, rămânând ca un fel de tendință ce se proecta: formarea unui imperiu roman peste globul cunoscut atunci. Dar o cucerire generală, care să înăbușe licăririle de conștiință ale neamurilor cucerite, rămâne până azi o utopie absurdă, fiindcă se bazează pe incoerență, care este anti civilizatoare.

Imperiul britanic a izbutit să creeze state noi, poate neamuri noi, formate din natiuni diferite (America); dar aceste națiuni au rămas ele însăși, având între ele numai legături de convețuire umană pentru interese reciproce.

In evul mediu, n'a existat principiul naționalităților, fiindcă atunci a fost avalanșa năvălirii barbarilor, cu suferinți și cenorociri mai grave ca în războiul actual. Atunci era numai lupta de cucerire pentru a înlocui locuitorii existenți, cu alții.

Aci d-l Take Ionescu citează dintr'o broșură germană, tradusă în franțuzește un paragraf, care erijează sanctitatea războiului, ca singurul factor ce determină desfășurarea forței și aducând izbânda elementului biologic.

„Nu e de cât o măsură, — succesul o rațiune, — forța și un rezultat, — distrugerea". Broșura e tipărită în 1913.

In curs de veacuri însă apare într'un moment ideia că națiunea aparține solului.

Dar acum? In această epocă sunt 3 state anacronice, în care naționile, ce formează majoritatea populației sunt opresate de minoritatea, care alcătuește clasa diriguitoare. Este Turcia; Austria, care există, dar n'are austriaci. Austria poate să dispară prin orice întâmplare, căci n'are poporul care s'o mențină.

Este un Stat creat de suverani; nu un stat care să creieze pe suverani. Și mai este Elveția. Dar libera Elveție este o agregație a voințelor comune ale francezilor, germanilor și italienilor.

Nu, din cuceriri și din contracte matrimoniale nu pot răsări națiuni.

Căci ce-l o naționalitate?

In epocile când individul n'are drepturi, cu atât mai mult mulțimea nu poate avea. Emanciparea individuală aduce dupa sine, emanciparea mulțimei, a națiunii. Numai dacă neamurile vor, când își manifestă voința deplină a suveranității lor, atunci se naște națiunea cu drepturile ei. Și neamurile își arată acum și dorul și vrerea for de libertate.

Poporul belgian nu vorbește o limbă unitară, n'are hotare naturale, are însă voința fermă de a trăi liber și independent și ca atare are dreptul, trebue să trăiască în virtutea principiului naționalităților. Și atât cât va exista o conștiință umană, va protesta contra Germaniei de a voi să distrugă Belgia. Și Elveția de ce a rezistat, deși e un amalgam de naționalități?

Fiindcă poporul elvețian și-a vădit dorința, vrerea de a trăi singur, stăpân de sine. Dar America de nord? Are limbi diferite și neamuri variate și totuși poporul este încălzit de un patriotism luminat.

Acum în urmă s'a căutat a se substitui principiului naționalităților, teoria rasselor; pangermanism, panslavism, nu însă și panlatinism.

Dar naționalitatea e ceva, e prezentul; rassa e trecutul. Pilda? Disonanța dintre sârbi și bulgari.

In 1913, anul trecut, s'a făcut în Germania o carte a naționalităților din Europa, pe principiul rasselor. Și s'au găsit 67 popoare, stabilindu-se deosebiri acute între provensali și francezi, dar găsindu-se o identitate perfectă între germani și englezi, suedezi, norvegieni, etc.

Concluzia se trage ușor atât din publicația germană, cât și din echivalarea naționalității cu rassa, care aparține numai istoriei.

Semnele esterioare ale naționalităților

E în primul rând *limba*, care este mijlocul de esteriorizare a sufletului. Prin limbă se statornicește comunitatea de simțire și cugetare. Limba este mijlocul de a se exprima voința și dreptul unui traiu independent.

Și în virtutea acestuă lucru, Statele nu pot fi concepute ca ferme, administrate de un șef, care să impună o limbă suverană. Căci conștiintele se formează, citind, auzind, vorbind. Cum poate oare să se formeze o conștiință, când idealul nu poate fi exprimat în limba impusă?

Mai este alt semn exterior, *religia*. Dar efectul religiei ca factor de comasare națională se vede în bizarul panislamism, — o ideie învechită până la putreziciune, pe care au căutat s'o scoată unii, ca să ascundă lucruri inavuabile.

Adesea obstacolele frontierelor determină naționalitățile și alte ori națiunile economice, ca între Polonia și Rusia. Este desigur o legătură a naționalității și comunitătea istoriei.

Oricum însă, prin principiul naționalităților se lucrează pentru progresul uman, el este o renaștere, e o contribuție la tezaurul comun al umanității.

Exemplele se iau din Franța și Anglia.

In Germania însă n'a dat nici forța de cugetare, ci numai trupe și militarism.

Iar noi?

Când cei de dincolo se nasc în tristeță, trăesc în suspiciune, ce pot să aducă pentru progresul general? Vin cu simțul inferiorității și nedreptății și zădarnic își risipesc energiile. Ei n'au nici pentru cine și nici pentru ce să-și sacrifice viața. Căci dacă azi tricolorul e permis, e permis numai pentru a muri din ordinul altora.

Principiul naționalităților va triumfa; el va aboli ura și va împiedica războiul: căci el afirmă dreptul la viață chiar pentru popoarele cele mai inferioare.

In războiul actual sunt în luptă două idealuri: 1) Libertatea individuală în stat, libertatea națiunilor în marea libertate internațională și 2) Ordinea polițienească în stat, fiecare la locul său impus.

Cine va triumfa? Fără îndoială libertatea, înfruntând mizerii și suferințe. Dar, peste mormintele celor morți se va ridica principiul naționalităților, asigurând generațiilor următoare viață liberă și independentă.

L. C.

MINELE IN MAREA ADRIATICA

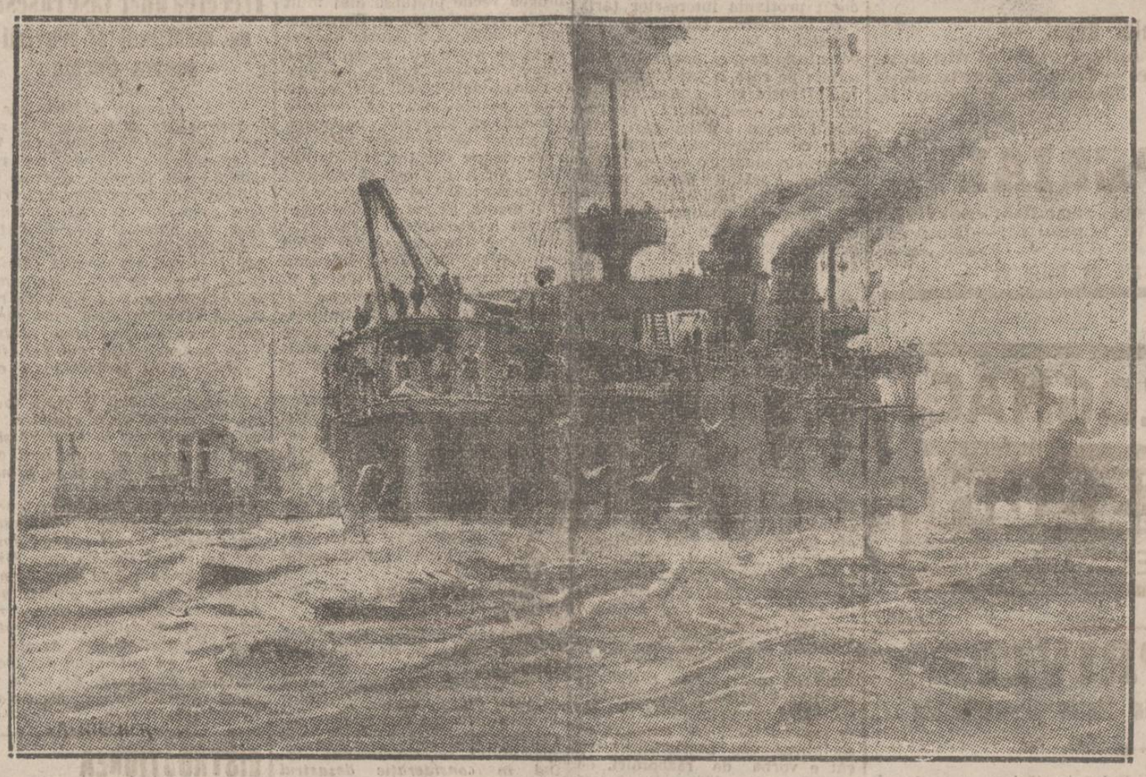

Un vas francez puitor-de-mine depune în mare teribilul distrugător

RAZBOIUL AUSTRO-SARB

Marea victorie
a armatei sârbești
-Armata austriacă complet distrusă-
— 20000 prizonieri și 10000 morți și răniți —

T.-Severin, 8 Noembrie

Sosesc din Cladova unde domnește un entuziasm de nedescris.

In mod oficial mi s'a comunicat că eri, generalul sârb Sturm a repurtat o victorie decisivă.

După o luptă crâncenă, armata generalului Potiorek a fost complet distrusă în punctul Laikovatz, între Valjevo și Obrenovatz.

Austriacii au avut 10.000 de morți și răniți și au pierdut 20.000 de prizonieri.

Sârbii au capturat 102 tunuri cu muniținile lor.

Generalul Sturm a fost înaintat voevod pe câmpul de onoare.

•

In acelaș timp mi s'au comunicat amănunte asupra înfrângerei nu mai puțin importante suferite tot eri de austriaci la Stubine.

Austriacii au avut aci 2.000 de morți și răniți și au părăsit pe câmpul de luptă 30 de tunuri și 40 mitraliere.

In intreaga Serbie domnește mare entuziasm.

B.

SUCCESE
contra răzvrătiților din Africa

Londra, 6 (sosită 8). — Generalul Botha anunță succese noui în contra răsvrătitilor din Africa de sud. Pretutindeni unde trupele guvernului au întâlnit pe răsculați aceștia au fost bătuți. (Prin legațiunea engleză).

Roma, 7 (sosită 8). — Se telegrafiază din Capetown că 1500 de rebeli sub conducerea boerilor au fost bătuți și urmăriți de colonelul Celles care a capturat o sută de oameni. (A. T. I.).

Un nou incident
greco-bulgar

Atena, 8. — Comitagii bulgari au atacat două posturi grecești la frontieră aproape de Bellese. Grănicerii greci au răspuns. Comitagiii au reusit să se ascundă într'o pădure. (Agenția Orientală).

Un Zeppelin
distrus de un aviator englez

Londra, 6 (sosită 8). — Corespondentul ziarului „Frankfurter Zeitung" în Dusseldorf confirmă distrugerea desăvârșită a unui balon Zeppelin de către un aviator englez.

Wolffbureau a anunțat că acest Zeppelin nu a suferit de cât niște avarii neinsemnate. (Prin legațiunea engleză).

Luptele dela Tracyleval

Roma, 7 (sosită 8). — Se comunică din Paris că germanii căutau să reocupe Tracylevale între Oise și Aisne, dar după cucerirea primelor transee fură respinși de algerieni cu mari pierderi. (A. T. I.).

O MINA
EXPLODEAZA lângă RIMINI

Roma, 7 (sosită 8). — Se telegrafiază din Rimini că astă noapte a explodat acolo o mină lângă țărmul mării, producând grave stricăciuni câtor-va case de țară. (A. T. I.).

Războiul ruso-turc

Lupte la frontiera Transcaucaziei

Roma, 7 (sosită 8). — Se telegrafiază din Urmia că trupe de cavalerie rusă au bătut aproape de Dukal pe turci cari au fost puși pe fugă, lăsând mai mult de două sute de morți. Curzii bătuți la Treheven s'au adunat la Schalibinan, unde se întăresc. (A. T. I.).

O apropiată luptă navală în Marea Neagră

Roma, 7 (sosită 8). — Se află că flota turcească va eși în largul mării Negre pentru a ataca flota rusă, așa că se crede iminentă o acțiune decisivă a celor două flote. (A. T. I.).

Aprecieri asupra flotei ruse

Constantinopol, 5 (sosită 8). — *Știri particulare spun că flota rusă a dat dovadă la Trabizonda de încă și mai puțină îndemânare la tir ca la Zunguldak. Acolo a făcut stricăciuni mai ales consulatului francez; la Trebizonda bombardarea a distrus aproape în întregime etagiul de sus al consulatului Rusiei. Doi funcționari consulari și un secretar precum și fiul unui servitor al consulatului au fost răniți. Pagubele pricinuite orașului sunt neînsemnate. Câteva magazii lângă port, o casă, o cafenea, un grajd au fost în parte stricate; câteva bărci scufundate. (Korr. Bureau).*

Confiscări la ambasada engleză din Constantinopol

Constantinopol, 7 (sosită 8). — *Se afirmă că două trăsuri cu puști și cartușe au fost găsite la ambasada Angliei și au fost transportate astăzi la poliție. Se svonește că s'au găsit aparate de telegrafie fără fir astăzi la școala rusă de comerț și la o școală românească din Pera. (Korr. Bureau).*

Un comunicat al legațiunei otomane din Capitală

Legațiunea otomană din Capitală ne roagă să publicăm comunicatul următor:

•

Contrar afirmațiunei agenției Westnik, vaporul de război „Yavouz Sultan Selim", mai înainte „Goeben" nu a fost atins de cât de un singur proectil care i-a pricinuit numai stricăciuni neînsemnate. Eficacitatea acestui vas nu a suferit cătuși de puțin. Nu a fost nici un mort.

Agent consular francez arestat

Atena, 8. — **Agentul consular francez din Aivali a fost arestat de către autoritățile turcești și trimes ca prizonier în interiorul Asiei mici. (Agenția Orientală).**

Represaliile Porței contra Angliei

Viena, 5 (sosită 8). — Se anunță că guvernul turcesc a confiscat linia ferată Smirna-Aidin a cărei concesiune fusese prelungită vara trecută. Cu acest prilej trebue să se observe că Poarta se folosește astfel de represalii contra Angliei pentru confiscarea a două dreadnoughturi, anexarea Ciprului și violacea statului Egiptului. (Korr. Bureau).

Turcii bătuți de englezi în Arabia

Londra, 6 (sosită 8). — **Oficial). — Comandantul trupelor engleze pe fluviul Șat-el-Arab telegrafiază că în ziua de 4 Noembrie trupele sale au atacat 4.500 turci bine întăriți pe malul drept al fluviului Șat-el-Arab, la 15 kilometri de gurile fluviului. Dușmanul avea 12 tunuri și a opus o rezistență energică, totuși trupele noastre au înconjurat aripa stângă turcă și au înfrânt pe dușman, care s'a retras pierzând două tunuri și numeroși prizonieri, printre cari trei ofițeri.**

Tabăra, animalele de transport și muniținile de rezervă au fost capturate. Trupele noastre s'au purtat într'un mod strălucit și ofițerii corpului sanitar au lucrat admirabil sub focul viu al dușmanului. (Prin legațiunea engleză).

Concesiunile
acordate bulgarilor în Turcia

Sofia, 8. — **In urma demersurilor energice ale guvernului bulgar, Poarta a consimțit să desființeze măsurile restrictive luate acum câteva zile. Deci consulii bulgari vor mai putea să facă uz de corespondența închisă; particularii vor mai putea scrie corespondența lor în limba bulgară și comunicațiunile prin cale ferată întreupte timp de 24 de ore, vor fi restabilite. (Agenția bulgară).**

Flota franco-engleză
la coasta Asiei Mici

Roma, 7 (sosită 8). — *Se anunță din Mitilene că după ce mai multe vapoare franco-engleze au bombardat forturile exterioare ale Smirnei, au blocat nu numai acest port dar și cele mai însemnate porturi ale Asiei mici. (A. T. I.)*

RAZBOIUL
AUSTRO-GERMANO-RUS

Germanii siliți să se retragă pe tot frontul

Petrograd, 8. — *„Mesagerul armatei", organ al marelui stat major, rezumând operațiunile de război scrie:*

Germanii fac noui sforțări pentru a frânge frontul nostru dela Lovici-Skernevitze și spre a înainta la Varșovia. Se pare că inimicul a lansat în această direcțiune forțe foarte importante.

Tentativa germană de a înainta spre Varșovia spărgând frontul Kieltze-Radom, n'a izbutit și a silit armata inimică să se retragă pe tot frontul. Ca totdeauna, în cursul retragerilor, germanii au perdut un număr foarte mare de morți, răniți și prizonieri, convoaie de muniținni, etc.

La 5 Noembrie forțe importante austro-germane, sprijinite pe regiunea întărită Czenstochovo-Cracovia, au luat ofensiva cu energie contra noastră. Respins pe tot frontul cu perderi pentrile, inimicul a încercat o nouă ofensivă dar forțele noastre, printr'un contra atac, l'au respins iar cu perderi foarte mari. Am făcut numeroși prizonieri. O acțiune crâncenă se anunță în regiunea Cracoviei, căci germanii își dau seama că această cetate cu forturile ei puternice este ultima fortăreață pe acel front. (Westnik).

Presa germană și cooperarea trupelor germane și austro-ungare

Berlin, 7 (sosită 8). — *Ziarul „B. Z. am Mittag", vorbind de cooperarea trupelor germane și austro-ungare în Polonia occidentală, scrie: Un acord perfect a domnit până acum între cele două armate și șefii lor și cea mai bună dovadă este mersul operațiunilor în răsărit. Se poate zice că austriacii au dat cu totul de o parte orice interes personal când a fost în joc urmărirea marilor ținte strategice ori dobândirea victoriei pe un anume punct; așa de pildă ultima victorie a generalului Hindenburg n'a fost cu putință decât prin intervenția trupelor austriace pe alte fronturi ale teatrului de război. Ziarul relevă apoi succesele însemnate ale austro-ungarilor pe aripa sudică și conchide spunând că prin această strânsă cooperație a ambelor armate, succesul complet este de prevăzut. (Korr. Bureau).*

Apropiata luptă în regiunea Soldau

Roma, 7 (sosită 8). — *Se telegrafiază din Berlin, că președintele districtului Marienwerder a publicat o proclamațiune, anunțând că rușii cari operează la frontieră între Thorn și Soldau vor fi întâmpinați de forțe însemnate germane, cari îi vor obliga probabil în curând să dea o luptă decisivă. (A. T. I.)*

Rușii refuză condițiunile de capitulare a Przemysl-ului

Roma, 7 (sosită 8). — **Se confirmă din Petrograd că generalul Dimitrieff, comandantul trupelor ruse care asediază Przemysl, ar fi refuzat propunerea făcută de austriaci de a preda cetatea, pentru că această propunere era făcută sub condițiunea de a se lăsa liberă plecarea garnizonei austriace cu tot armamentul și muniținile. (A. T. I.)**

Cracovia va capitula

Roma, 7 (sosită 8). — *„Giornale d'Italia" primește știrea că într'o parte a Cracoviei a izbucnit un groaznic incendiu. S'ar prevede apropiata cădere a Cracoviei. Orașul se consideră asediat și locuitorii fug. (A. T. I.)*

Planul strategic al germanilor

Roma, 7 (sosită 8). — **Ziarul „New-York Herald" primește din Petrograd, știrea, că germanii s'ar întări pentru apărare în două baze; la Nord s'ar reorganiza la Thorn (capătul liniei ferate ce străbate Germania pe la mijloc), întrebuințând drumurile de fier interne pentru comunicația armatelor de pe cele două fronturi; alta la sud, s'ar sprijini pe orașul Oppeln la 60 chilometri spre sud-est de Breslau pe Oder.**

Mare parte din tunurile și muniținile de la Cracovia s'au adunat la Oppeln, ceea ce face să se creadă că austriacii ar avea de gând să părăsească Cracovia. (A. T. I.).

Comunicat oficial german

Berlin, 8. — (Dela marele cartier general). — *Pe frontul de est, operațiunile continuă să se desfășoare; urmărim pe dușmanul respins dincolo de Malawa și lângă Plozk. Această urmărire s'a continuat și în regiunea de la Czenstochau, unde trupele noastre au luptat cot la cot cu aliații noștri, câștigând teren.*

(ss) Comandamentul superior al armatei.

Comunicat oficial austriac

Viena, 8. — *(Oficial).* — *Atacul trupelor austro-germane în contra forțelor rusești principale din Polonia rusească progresează pe tot frontul. In lupta la nord-est de Czenstochau două batalioane dușmane s'au predat. (Korr. Bureau).*

Accidentul
principelui August Wilhelm

Berlin, 8. — **Principele August-Wilhelm a avut un accident de automobil în cursul unui serviciu comandat; el are o fractură complicată a piciorului și o contuziune la bărbie. (Wolffbureau).**

OCUPAREA
insulelor germane de către australieni

Roma, 7 (sosită 8). — Ziarul „Morning Post" află din Sidney, că Japonia ar fi înștiințat Anglia că e gata a preda forțelor australiene insulele Marshall și celelalte insule germane din oceanul Pacific. (A. T. I.)

Administrația
Camerei deputaților se înapoiază la Paris

Roma, 7 (sosită 8). — *Se anunță din Paris că secretarii Camerei deputaților și comisariatul Camerei, cu tot personalul administrativ, s'au înapoiat la Paris (A. T. I.)*

Funeraliile
lordului Roberts

Roma, 7 (sosită 8). — *Se telegrafiază din Londra că funeraliile lordului Roberts, care au fost făcute pe cheltuiala statului, au fost impunătoare. (A.T.I.)*